

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 129/21
Λουξεμβούργο, 15 Ιουλίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-848/19 P
Γερμανία κατά Πολωνίας

Η νομιμότητα κάθε πράξης των οργάνων της Ένωσης που εμπίπτει στην πολιτική της Ένωσης στον τομέα της ενέργειας πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα της αρχής της ενεργειακής αλληλεγγύης

Το Δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση αναίρεσης που άσκησε η Γερμανία κατά της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου η οποία, κατ' εφαρμογήν της αρχής αυτής, ακύρωσε απόφαση της Επιτροπής του 2016 με την οποία είχαν τροποποιηθεί οι όροι πρόσβασης στον αγωγό φυσικού αερίου OPAL

Η γραμμή σύνδεσης του αγωγού φυσικού αερίου της Βαλτικής θάλασσας (στο εξής: αγωγός φυσικού αερίου OPAL) είναι το χερσαίο τμήμα, στα δυτικά, του αγωγού φυσικού αερίου Nord Stream 1, ο οποίος μεταφέρει στην Ευρώπη το φυσικό αέριο που προέρχεται από τη Ρωσία παρακάμπτοντας τις «παραδοσιακές» χώρες διέλευσης, όπως η Ουκρανία, η Πολωνία και η Σλοβακία. Το 2009, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε, υπό όρους, την απόφαση της γερμανικής ομοσπονδιακής υπηρεσίας δικτύων περί εξαιρέσεως του αγωγού φυσικού αερίου OPAL από τους κανόνες της οδηγίας 2003/55¹ (η οποία αντικαταστάθηκε μεταγενέστερα από την οδηγία 2009/73²) που αφορούν την πρόσβαση των τρίτων στα δίκτυα των αγωγών φυσικού αερίου³ και την τιμολογιακή ρύθμιση⁴. Δεδομένου ότι η Gazprom, επιχείρηση δεσπόζουσα στην αγορά προμήθειας φυσικού αερίου, ουδέποτε συμμορφώθηκε με έναν από τους όρους που επέβαλε η Επιτροπή, μπόρεσε να εκμεταλλευτεί μόνον το 50 % της δυναμικότητας του αγωγού φυσικού αερίου OPAL, από το 2011 που ο αγωγός τέθηκε σε λειτουργία.

Το 2016, κατόπιν αιτήσεως μεταξύ άλλων της Gazprom, η γερμανική ομοσπονδιακή υπηρεσία δικτύων κοινοποίησε στην Επιτροπή την πρόθεσή της να τροποποιήσει ορισμένες διατάξεις της χορηγηθείσας το 2009 εξαιρέσεως. Κατ' ουσίαν, με τη σχεδιαζόμενη τροποποίηση θα καθίστατο δυνατή η εκμετάλλευση της πλήρους δυναμικότητας του αγωγού φυσικού αερίου OPAL, υπό την προϋπόθεση ότι τουλάχιστον το 50 % της δυναμικότητας αυτής θα πωλούνταν στο πλαίσιο δημοπρασιών. Με την από 28 Οκτωβρίου 2016 απόφαση, η Επιτροπή ενέκρινε την ως άνω τροποποίηση υπό ορισμένους όρους⁵ (στο εξής: επίδικη απόφαση).

Η Πολωνία, εκτιμώντας ότι η επίδικη απόφαση απειλούσε την ασφάλεια εφοδιασμού της Πολωνίας με φυσικό αέριο, λόγω της μεταφοράς προς την οδό διαμετακόμισης Nord Stream 1/OPAL μέρους του όγκου του φυσικού αερίου που προηγουμένως μεταφερόταν από τα κράτη της περιοχής της Κεντρικής Ευρώπης, μεταξύ των οποίων η Πολωνία, μέσω των ανταγωνιστικών προς την OPAL αγωγών φυσικού αερίου, άσκησε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή ακύρωσης της ως άνω απόφασης. Το Γενικό Δικαστήριο έκανε δεκτή την προσφυγή αυτή και ακύρωσε την επίδικη απόφαση λόγω παραβίασης της αρχής της ενεργειακής αλληλεγγύης, η οποία κατοχυρώνεται στο

¹ Οδηγία 2003/55/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2003, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 98/30/EK (ΕΕ 2003, L 176, σ. 57).

² Οδηγία 2009/73/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/EK (ΕΕ 2009, L 211, σ. 94).

³ Άρθρο 18 της οδηγίας 2003/55 και άρθρο 32 της οδηγίας 2009/73.

⁴ Άρθρο 25, παράγραφοι 2 έως 4, της οδηγίας 2003/55.

⁵ Απόφαση C(2016) 6950 τελικό της Επιτροπής, της 28ης Οκτωβρίου 2016, περί αναθεωρήσεως των καθορισθέντων βάσει της οδηγίας 2003/55 όρων εξαιρέσεως του αγωγού φυσικού αερίου OPAL από τους κανόνες σχετικά με την πρόσβαση των τρίτων και από την τιμολογιακή ρύθμιση.

άρθρο 194, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ ⁶. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει τις επιπτώσεις της τροποποίησης του συστήματος εκμετάλλευσης του αγωγού φυσικού αερίου OPAL στην ασφάλεια εφοδιασμού και την πολιτική της Πολωνίας στον τομέα της ενέργειας.

Επιληφθέν αίτησης αναίρεσης που άσκησε η Γερμανία, το Δικαστήριο, δικάζον ως τμήμα μείζονος συνθέσεως, επικυρώνει την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, αποφαινόμενο επί της φύσης και του περιεχομένου της αρχής της ενεργειακής αλληλεγγύης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, πρώτον, ότι, κατά το άρθρο 194, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η πολιτική της Ένωσης στον τομέα της ενέργειας, σε πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών, έχει ως σκοπό να διασφαλίζει τη λειτουργία της αγοράς ενέργειας και τον ενεργειακό εφοδιασμό της Ένωσης, καθώς και να προωθεί την ενεργειακή αποδοτικότητα και την εξοικονόμηση ενέργειας, την ανάπτυξη νέων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και τη διασύνδεση των ενεργειακών δικτύων.

Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η αρχή της ενεργειακής αλληλεγγύης είναι θεμελιώδης αρχή του δικαίου της Ένωσης, η οποία μνημονεύεται σε πολλές διατάξεις των Συνθηκών ΕΕ και ΛΕΕ, και συγκεκριμενοποιείται στον τομέα της ενέργειας στο άρθρο 194, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Η αρχή αυτή συνδέεται στενά με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας ⁷, η οποία επιβάλλει στην Ένωση και στα κράτη μέλη να εκπληρώνουν τα εκ των Συνθηκών καθήκοντα βάσει αμοιβαίου σεβασμού και αμοιβαίας συνεργασίας. Δεδομένου ότι η αρχή της ενεργειακής αλληλεγγύης αποτελεί τη βάση του συνόλου των σκοπών της ενεργειακής πολιτικής της Ένωσης, τίποτα δεν αποκλείει ότι η εν λόγω αρχή έχει δεσμευτικό νομικό αποτέλεσμα. Αντιθέτως, η αρχή της αλληλεγγύης συνεπάγεται δικαιώματα και υποχρεώσεις τόσο για την Ένωση όσο και για τα κράτη μέλη, δεδομένου ότι η Ένωση υπέχει υποχρέωση αλληλεγγύης έναντι των κρατών μελών, τα δε κράτη μέλη υπέχουν υποχρέωση αλληλεγγύης μεταξύ τους και έναντι του κοινού συμφέροντος της Ένωσης.

Το Δικαστήριο συνάγει εξ αυτών ότι, αντιθέτως προς την προβληθείσα από τη Γερμανία επιχειρηματολογία, η νομιμότητα κάθε πράξης των οργάνων της Ένωσης που εμπίπτει στην πολιτική της Ένωσης στον τομέα της ενέργειας πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα της αρχής της ενεργειακής αλληλεγγύης, ακόμη και αν το εφαρμοστέο παράγωγο δίκαιο, ήτοι εν προκειμένω η οδηγία 2009/73 ⁸, δεν κάνει ρητή αναφορά στην αρχή αυτή. Συνεπώς, από τον συνδυασμό των αρχών της ενεργειακής αλληλεγγύης και της καλόπιστης συνεργασίας προκύπτει ότι, κατά την έκδοση απόφασης που τροποποιεί καθεστώς εξαιρέσεων, ληφθείσας κατ' εφαρμογήν της οδηγίας 2009/73 ⁹, η Επιτροπή υποχρεούται να εξετάσει τους πιθανούς κινδύνους για τον εφοδιασμό με φυσικό αέριο στις αγορές των κρατών μελών.

Δεύτερον, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι το γράμμα του άρθρου 194 ΣΛΕΕ δεν περιορίζει την εφαρμογή της αρχής της ενεργειακής αλληλεγγύης στις καταστάσεις τρομοκρατικών επιθέσεων ή φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών, τις οποίες αφορά το άρθρο 222 ΣΛΕΕ. Αντιθέτως, το πνεύμα αλληλεγγύης που μνημονεύεται στο άρθρο 194, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ εκτείνεται σε κάθε δράση εμπίπτουσα στην ενεργειακή πολιτική της Ένωσης.

Επομένως, το καθήκον τόσο των θεσμικών οργάνων της Ένωσης όσο και των κρατών μελών να λαμβάνουν υπόψη την αρχή της ενεργειακής αλληλεγγύης κατά την έκδοση πράξεων σχετικών με την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου, μεριμνώντας, μεταξύ άλλων, για τη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ένωσης, περιλαμβάνει τη λήψη τόσο μέτρων για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης όσο και προληπτικών μέτρων. Η Ένωση και τα κράτη μέλη πρέπει, κατά την άσκηση των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους στον τομέα αυτόν, να σταθμίζουν τα εμπλεκόμενα ενεργειακά συμφέροντα, αποφεύγοντας να λάβουν μέτρα που θα μπορούσαν να

⁶ Απόφαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2019, Πολωνία κατά Επιτροπής (T-883/16), (βλ. επίσης ανακοινωθέν Τύπου υπ' αριθ. 107/19).

⁷ Άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ.

⁸ Άρθρο 36, παράγραφος 1, της οδηγίας 2009/73.

⁹ Άρθρο 36 της οδηγίας 2009/73.

θίζουν τα συμφέροντα των φορέων που ενδεχομένως θα επηρεάζονταν, όσον αφορά την ασφάλεια εφοδιασμού, την οικονομική και πολιτική βιωσιμότητα και τη διαφοροποίηση των πηγών εφοδιασμού, τούτο δε προκειμένου να αποδεχθούν την αλληλεξάρτηση και την εν τοις πράγμασι αλληλεγγύη τους.

Συνεπώς, το Δικαστήριο επικυρώνει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η επίδικη απόφαση έπρεπε να ακυρωθεί λόγω παραβίασης της αρχής της ενεργειακής αλληλεγγύης.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ: Το Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί αιτήσεως αναιρέσεως, η οποία περιορίζεται σε νομικά ζητήματα, κατά αποφάσεως ή διατάξεως του Γενικού Δικαστηρίου. Καταρχήν, η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Εάν είναι παραδεκτή και βάσιμη, το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου. Στην περίπτωση που η υπόθεση είναι ώριμη προς εκδίκαση, το Δικαστήριο μπορεί να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς. Σε αντίθετη περίπτωση, αναπέμπει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο, το οποίο δεσμεύεται από την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106